

Területfejlesztés és térinformatika*

Szűcs Mihály főosztályvezető-helyettes
Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium

A területfejlesztés és térinformatika kapcsolatát bemutató előadásomban két témakört ragadtam ki. Az egyik egy működő rendszer, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) szabályozási hátterét, céljait, működésének elveit, valamint szerepét mutatja be. A másik egy új szabályozási koncepció alapján kialakuló rendszert, az egységes digitális közműnyilvántartás programját, céljait és a tervezett információszolgáltatási hálózatának kialakítását vázolja.

I. Területi információs rendszer

Az ország kiegyensúlyozott területi fejlődése és a térségei társadalmi-gazdasági, kulturális fejlődésének előmozdítása, valamint az átfogó területfejlesztési politika érvényesítése, az országos és a térségi területfejlesztési és területrendezési feladatok összehangolása érdekében az Országgyűlés – az Európai Unió regionális politikájára figyelemmel, alapelveihez, eszköz- és intézményrendszeréhez való csatlakozás követelményeire is tekintettel – alkotta meg a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvényt (a továbbiakban: törvény).

A törvény többek között meghatározta

- a *területfejlesztési politika feladatát*: ami az ország és az egyes térségek területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak és az ezek elérését segítő legfontosabb eszközöknek hosszabb időtávra szóló meghatározása és érvényesítése, valamint
- a *területrendezési tevékenység tartalmát*: az országra, illetve térségeire kiterjedően a területfelhasználás rendjének és a területhasználát szabályainak megállapítása, ami széleskörű egyeztetést és koordinációt igényel;
- ugyanakkor műszaki tevékenység is, mert a *területrendezési terv*: az ország, illetve egyes térségek nagytávlatú műszaki-fizikai szerkezetét meghatározó és befolyásoló

tervdokumentum, amely biztosítja a területi adottságok és erőforrások hosszú távú hasznosítását és védelmét, az ökológiai elvek érvényesítését, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt elhelyezését és a területfelhasználás rendszerét, optimális hosszú távú területi szerkezetét.

A törvény meghatározta a területrendezési dokumentumokat, azok egymásra épülését, és előírta a *területi információs rendszer* létrehozását: „*A társadalom, a gazdaság és a környezet területi jellemzőinek és változásainak figyelemmel kísérése, illetve előrejelzése érdekében az országos, a regionális, a megyei és a települési szintek között az információcsere biztosításával területi információs rendszert kell létrehozni és működtetni!*”

A területi politika, ami akár a kormányzati, önkormányzati, vagy a területfejlesztés más intézményrendszerének részeként avatkozik be a területi folyamatokba, csak akkor lehet eredményes, ha megismeri a gazdasági, társadalmi folyamatokat, ismeri a környezet állapotát, tisztában van a természeti és kulturális örökségünkkel, így célkitűzéseit, döntéseit, annak ismeretében határozza meg. Ennek érdekében fogadta el a Kormány a 31/2007. (II. 28.) Korm. rendeletet a *területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerről és a kötelező adatközlés szabályairól*, amely a következőképpen rendelkezik:

„*A TeIR célja, hogy a központi, területi és helyi államigazgatási szervek, más jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, valamint természetes személyek számára*

a) *lehetőséget biztosítson az ország népességének, gazdaságának, épített, táji és természeti környezete állapotának, területi jellemzőinek:*

- aa) *megismerésére,*
- ab) *változásainak figyelemmel kísérésére,*
- ac) *európai uniós összehasonlítására,*

b) *információt szolgáltatson*
ba) *az adatok és ezek feldolgozása során nyert mutatók, elemzések megjelenítésével,*

* A 2009. évi GIS Open konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata

bb) a területfejlesztési, területrendezési, településfejlesztési és településrendezési tervek, szöveges és térképi dokumentumok bemutatásával.”

A TeIR térinformatikai alapú egységes informatikai rendszer, amely országosan egységes szerkezetű adatbázissal rendelkezik, és biztosítja az adatok hozzáféréséhez és feldolgozásához szükséges internetes informatikai szolgáltatásokat. Térítésmentesen mindenki számára elérhetővé teszi a területfejlesztési és területrendezési tevékenységhez kapcsolódó legfontosabb dokumentumokat – elemzések, értékelések, hírek, szakmai jogszabályok, irányelvek, módszertani segédletek, tervbemutatók, helyes gyakorlat példái, szakkifejezések glosszáriuma, EU dokumentumok –, valamint a rendszer meta-adatbázisát és az alapadatokat az Interneten, az alrendszerként működtetett szakmai portál (TÉRPORT) segítségével. „A TeIR web alapú informatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az Elektronikus Kormányzati Gerinchálózaton keresztül érhetők el. A rendszer működtetése központosított. A TeIR egységes adatbázisához az alkalmazási rendszeren (felhasználói felületen) keresztül csatlakoznak az országos, területi (regionális, kiemelt térségi, megyei, kistérségi) és települési szervezetek.” A felhasználók azonosítása a Központi Elektronikus Szolgáltatási Rendszer ügyfélkapuján keresztül történik.

A TeIR adatbázis az alábbi témakörökben tartalmaz számszerű és térképi adatokat:

1. Területi gazdasági folyamatok
2. Területi társadalmi folyamatok
3. Műszaki infrastruktúra alakulása és térbeli elhelyezkedése
4. Természeti és épített környezet állapota
5. Területfejlesztés
 - 5.1. Intézményrendszer, közigazgatás
 - 5.2. Támogatási rendszerek
 - 5.3. Dokumentumok, tervanyagok
6. Területrendezés
 - 6.1. Elfogadott országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek
 - 6.2. Területrendezési hatástanulmányok

Az Országos Adatgyűjtési Programban (OSAP) nem szereplő, illetve az OSAP adatokból előállított önálló adatbázisok adatai a 31/2007. (II. 28.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete szerint, a teljeség igénye nélkül:

- Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) adatok
 - egyszerűsített vállalkozói adó (EVA)

- személyi jövedelemadó (SZJA)
- társasági adóbevallás kiemelt adatok;
- Általános Mezőgazdasági Összeírás (ÁMÖ 2000);
- Helyi közutak adatai (Magyar Közút Kht.);
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatok
 - népszámlálás
 - területi statisztikai adatok rendszere (TSTAR)
 - Megyei-Regionális Statisztikai Adatok Rendszere (MRSTAR);
- Magyar Államkincstár (MÁK) adatai
 - Mezőgazdasági Alapszerződések, Területfejlesztési céllelőirányzat (MEA TFC)
 - Mezőgazdasági Alapszerződések, Vidékfejlesztési céllelőirányzat (MEA VFC)
 - önkormányzati beruházás-mutatók
 - önkormányzati mérleg-mutatók
 - önkormányzatok bevétel, kiadás és természetes adatai;
- Munkanélküliségi adatok (Foglalkoztatási Hivatal);
- Orvosokra, szakorvosokra vonatkozó adatok (Magyar Orvosi Kamara);
- Szociális ágazat adatai (Szociális és Munkaügyi Minisztérium);
- Digitális térképek (FÖMI, KVVM, VITUKI, BME Talajtani Tanszék).

II. Egységes digitális közműnyilvántartás szabályozási feladatairól

Az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium 2007-ben a közfeladatainak felülvizsgálata során, az államreform keretében javaslatot tett az egységes digitális közműnyilvántartás szabályozásának – és a szükséges források biztosításának – a minisztérium feladatai között való figyelembevételére. Javaslatunkkal szándékunk az e-közigazgatás kormányprogramban megfogalmazott célkitűzések elérése, az állami és az önkormányzati közigazgatás digitális közműadat-szolgáltatásának szabályozása, a szakhatósági nyilvántartások rendszerei kompatibilitásának biztosítása, a közműnyilvántartások adatcseréjének egységesítése, a közérdekű adatok hozzáférhetőségének, jogosultságoknak szabályozása. Ennek érdekében megvizsgáltuk a jelenlegi működési és szabályozási környezetet, és koncepcionális javaslatot dolgozunk ki egy egységes rendszer kialakítására.

A tulajdonviszonyok átrendeződése, és az információtechnológia robbanásszerű fejlődése új

helyzetet teremtett a közmű-üzemeltetés és az ehhez kapcsolódó nyilvántartások terén. A kialakult helyzet áttekintése különösen fontos a közműnyilvántartással kapcsolatos állami szerepvállalás újrafogalmazása érdekében. A szabályozási rendszer újragondolását megelőzően azonban meg kellett vizsgálni a jelenlegi jogszabályi környezetet, a hazai, illetve a nemzetközi gyakorlatot és azonosítani azokat az irányelveket, feladatokat, amelyek alapján egy új szemléletű, a kor gazdasági folyamataihoz, technikai lehetőségeihez, közigazgatási struktúrájához alkalmazkodó szabályozás jöhet létre.

A Kormány a közfeladatok felülvizsgálatával kapcsolatos további feladatokról rendelkező 2233/2007. (XII. 12.) Korm. határozatában az egységes közműnyilvántartások kialakítását elősegítő szabályozórendszer kidolgozását közfeladatként nevesítette. Mivel a közfeladat ellátásához társadalmi együttműködés szükséges, a kormányhatározat – a kormányátalakítást követő jogutódlást figyelembe véve – a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter fő felelőssége mellett közreműködőként nevesítette a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztériumot, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumot, továbbá a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumot, illetve az Önkormányzati Minisztériumot.

1. Helyzetelemzés

2007-ben egy tanulmány készült a közműnyilvántartásokra vonatkozó jelenlegi jogszabályi környezet feltárására, a hazai gyakorlat megismerésére. Kérdőívek alapján felmérték a közműnyilvántartások hatályos jogszabályi hátterét, a megvalósult közműnyilvántartások felépítését, a nyilvántartások adatstruktúráját, a nyilvántartást vezető szerv által végzett adatszolgáltatásokat. E mellett feltérképezték a nyilvántartások egymáshoz és más rendszerekhez való kapcsolódásait, kiemelt figyelmet fordítva a szakági és az önkormányzati közműnyilvántartások kapcsolatának. A szolgáltatóktól, valamint önkormányzatoktól beérkezett adatok és a jogszabályi háttér elemzése alapján a tanulmányban a közműnyilvántartások jelenlegi hazai gyakorlatára vonatkozóan, összegzőként az alábbi főbb megállapítások tehetők:

- a közműnyilvántartások jogszabályi háttére elavult, széttagolt, e mellett több esetben más jogszabállyal nehezen összeegyeztethető szabályozási elemet tartalmaz;

- a jogszabályi rendezetlenségből is adódóan a közműszolgáltatók és az önkormányzatok többnyire saját, egymással nem kompatibilis rendszerekben vezetik a közművek és azok adatainak nyilvántartását;
- sok esetben a fejlesztések koordinálatlanul történnek, aminek következtében párhuzamos fejlesztések alakulnak ki;
- a közműnyilvántartások fejlesztése során alapvető gondot jelent – a magas költségek miatt – a közműnyilvántartások digitális térképi alapját szolgáló digitális kataszteri térképek beszerzése, emiatt a térképi alapot digitalizált ingatlan-nyilvántartási térképek biztosítják, amelyek jogi tartalmukban elavultak;
- hiányzik a közműtérképek előállításának és jelkulcsának korszerű szakmai szabályozása;
- szabványosítás hiányában a különböző szervek által vezetett közműnyilvántartásokban tárolt térképi és leíró adatok egymással nem vethetők össze;
- nem szabályozott a közműnyilvántartások készítésére és vezetésére vonatkozó szakmai jogosultságok;
- szabályozás hiányában kihasználatlanok a különböző nyilvántartások közötti adatszérében rejlő lehetőségek.

A helyzetelemzés alapján az egységes közműnyilvántartás kialakításának irányelveként megfogalmazható, hogy megfelelő állami- és szakági szabályozással biztosítani szükséges a digitális térkép alapú nyilvántartások vezetését. A digitális tervezés és tervezői adatszolgáltatásnak kötelezővé tétele, az adatok hozzáférhetősége, valamint a különböző nyilvántartások kompatibilitása, egységes, szabványos felépítése része az egységes közműnyilvántartás létrehozásának. Ehhez kapcsolódóan megfogalmazódtak az egységes közműnyilvántartás kialakításához szükséges eldöntendő kérdések, valamint feladatok, amelyek három fő csoportra oszthatók. Az *első csoportot* az egységes közműnyilvántartás létrehozásához szükséges jogszabály alkotási, illetve jogszabály módosítási kötelezettséghez kapcsolódó eldöntendő kérdések jelentik. A *második csoportot* a közműnyilvántartások alapját szolgáló alaptérképek előállításához és változásvezetéséhez köthető feladatok alkotják. A *harmadik csoportot* az egységes szakági szabványok kidolgozásának feladatai jelentik.

A kérdéskör komplexitása, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi

LXXVIII. törvény (Étv.) módosításának szükségessége, számos szakágra vonatkozó törvény és más különböző szintű jogszabály összehangolása biztosítása teljes körűen nem határozható meg egy jogszabályban (pl. kormányrendeletben). A jogalkotási folyamat során a legtisztább jogi viszonyokat egy önálló törvény és a hozzá kapcsolódó kormányrendeleteket, miniszteri rendeleteket tartalmazó jogszabályi csomag kidolgozása teremtené meg. Az egységes közműnyilvántartás létrehozásához szükséges jogszabály alkotási, illetve jogszabály módosítási kötelezettséghez kapcsolódó feladatok meghatározása során e mellett további kérdések fogalmazhatók meg, nevezetesen

- mely szerv(ek) vezessék az egységes közműnyilvántartást,
- a közművek, nyomvonalas létesítmények és a közműnyilvántartás fogalmának definiálása,
- milyen legyen az egységes közműnyilvántartás adattartalma, illetve a naprakészséget milyen adatszolgáltatási, bejelentési kötelezettséggel lehet biztosítani,
- milyen eljárási szabályok szerint történjen az egységes közműnyilvántartás vezetése, az abba való betekintés, az abból történő adatszolgáltatás,
- hogyan lehetséges biztosítani az adatok védelmét,

amelyek rendezéséhez mindenképpen egy egységes kormányzati és az érintett szakágak álláspontja szükséges.

A helyzetelemzés során igazolást kaptunk arra a kedvezőtlen folyamatra, ami a közműnyilvántartások alapjául szolgáló térképek előállítását és azok változásvezetését jellemzi (papíralapú nyilvántartások vagy hányada, papíralapú nyilvántartási térképekről digitalizált térképek, saját felmérésben készült digitális térképek stb.). A kedvezőtlen folyamatok megszüntetése csak úgy lenne lehetséges, ha első lépésben mind az önkormányzatok, mind a szolgáltatók részére biztosítható lenne a belterületi, külterületi és különleges külterületi digitális ingatlan-nyilvántartási térképekhez való hozzáférés. Ehhez kapcsolódóan második lépésben a szabályozás készítése során újra kell definiálni az egységes közműnyilvántartás alapját szolgáló alaptérkép fogalmát, amelynek során ki kell mondani, hogy a közműnyilvántartás alapját csak egy digitális ingatlan-nyilvántartási alaptérképre készített, egységes szerkezetű, kötelező minimális adattartalmú közműtérkép jelenheti. Harmadik lépésben

pedig a szabályozás során ki kell dolgozni az egységes közműnyilvántartás alapját szolgáló közműtérképek előállítására és változásvezetésére, valamint az ezekhez kapcsolódó jogosultságokra vonatkozó előírásokat.

A közműtérképek előállításra és azok változásvezetésére vonatkozó feladatok meghatározása során megfogalmaztunk továbbá olyan egyéb szempontok, amelyeket a szabályozás készítésénél mindenképpen figyelembe kell venni:

- a közműtérképek előállításánál alapfeltételt kell előírni a szabványos, digitális kialakítás érdekében,
- ehhez kapcsolódóan definiálni kell a közműtérképek rétegstruktúráját,
- meg kell határozni a változásvezetés gyakoriságát (a helyzetelemzés alapján a jelenlegi hazai gyakorlatban a negyedévente történő változásvezetés az általános gyakoriság),
- meg kell határozni a közműtérképek előállítására és változásvezetésére vonatkozó szakmai jogosultságokat, illetve a minőségbiztosítás érdekében a szakági érdekektől független szakmai kontrollt szükséges biztosítani egy intézmény vagy szervezet kijelölésével.

2. Célmeghatározás, feladat végrehajtása

A kormányhatározat alapján a 2008. év végére elkészültek a szükséges megalapozó tanulmányok, amelyek kidolgozása széles körű szakmai együttműködés keretében történt. Az együttműködés kereteit az érintett tárcák részvételével létrehozott szakértői bizottság, a szakági és funkcionális munkacsoportok és szakállamtitkárokból álló koordinációs bizottság munkájának összehangolása biztosította. A bizottságokat és a munkacsoportokat a tárcák által kijelölt köztisztviselők és szakértők alkották. Az elért ismeretek lehetővé teszik a Kormány döntését az egységes/elektromos közműnyilvántartás szabályozórendszere kidolgozási programjának végrehajtására.

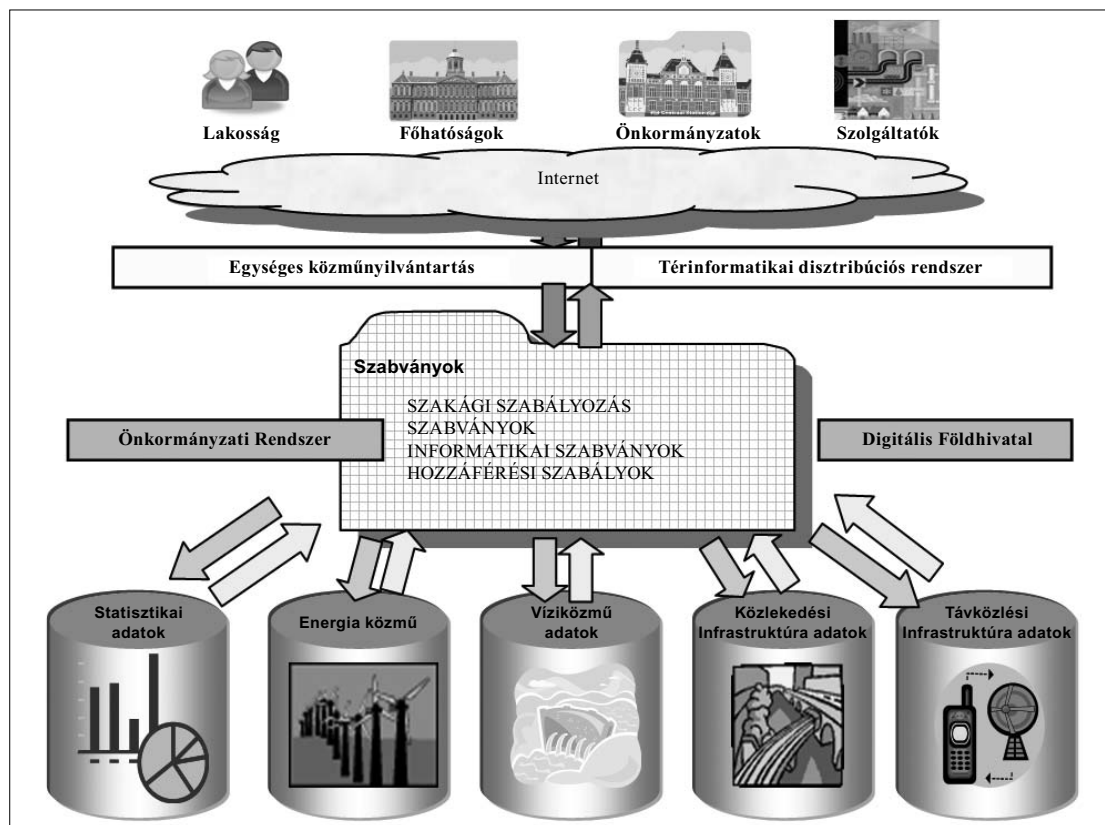
Az egységes közműnyilvántartás programjának célja: egy új szemléletű, a kor gazdasági folyamataihoz, technikai lehetőségeihez, a közigazgatás változó struktúrájához alkalmazkodó szabályozási rendszer, valamint a nyilvántartás érintettjei (a közigazgatás, a közműszolgáltatók és a szolgáltatást igénybevevők) közös érdekét szolgáló szabványosítási, ösztönzési és ellenőrzési rendszer kialakítása. Az egységes közműnyilvántartás, az állami és az önkormányzati igazgatási feladatok

támogatását szolgálja és programja kiterjed a digitális közműadat-szolgáltatás szabályozására, a nyilvántartások (tér)informatikai rendszerei közötti interoperabilitás biztosítására, a közműnyilvántartások tartalmának egységesítésére, illetve a hozzáférés (jogosultságok) szabályozására. A szabványosítással egységes, átlátható, azonos elveken működő szakági közműnyilvántartások alakulnak ki, egyszerűsödik és gyorsabbá válik a közműnyilvántartások közti adatszolgáltatás, a lehető legszélesebb kör számára válnak elérhetővé a teljes körű, pontos, naprakész, országos, digitális közműadatok üzemeltetési, tervezési, elemzési, hon-, polgár- és katasztrófavédelmi célokból egyaránt. A kialakítandó rendszer illeszkedik a magyar e-közigazgatási, valamint a pán-európai elektronikus szolgáltatási rendszerbe.

Az e-Kormányzat stratégia fókuszában a szolgáltató állam megvalósítása áll, amelyet az állampolgárok és vállalkozások számára nyújtott elektronikus szolgáltatások kialakításával támogat. Az e-Kormányzat biztosítja a kormányzati és adminisztratív intézkedésekről szóló információkhoz

való nyilvános hozzáférést, másrészt lehetővé teszi a közszolgáltatások és a közigazgatási, hatósági ügyek online módon történő intézését. A hazai közigazgatás rendszerének korszerűsítése számos gazdasági, társadalmi és politikai feladat egyidejű megoldását feltételezi, amelyek egy hosszú távú fejlesztési program keretében valósulhatnak meg. A közigazgatás reformjának keretein belül kiemelt jelentőségű a közigazgatással kapcsolatba kerülő állampolgárok számára nyújtandó szolgáltatások korszerűsítése, a közigazgatási és hatósági ügyek korszerű, elektronikus úton történő intézése lehetőségének biztosítása.

Az egységes közműnyilvántartás koncepciója alapján cél egy olyan, osztott relációs adatbázison megvalósuló internetes lekérdezési rendszer létrehozása, amelyben a nyilvántartási folyamatban résztvevő összes adatgazda saját nyilvántartást vezet, és egy jól definiált struktúrájú interfész felületen biztosít ebből – meghatározott jogosultságok szerinti – hozzáférést a felhasználók (önkormányzatok, más közműszolgáltatók, építésügyi hatóságok, lakosság stb.) számára.

Az egységes digitális közműnyilvántartás technológiai megoldása

3. Egységes Digitális Közműnyilvántartás technológiai koncepció

Tekintettel a szerteágazó problémákra, elsődleges feladatként az egységes digitális közműnyilvántartás technológiai koncepciójának meghatározása szükséges, amelynek egy lehetséges megoldását az *ábrán* mutatunk be.

A közműnyilvántartás szereplői:

- a polgárok,
- az önkormányzatok,
- a szolgáltatók,
- a központi államigazgatás.

A nyilvántartás alapja:

- a szolgáltatók által vezetett nyilvántartások,
- a nyilvántartások interoperabilitását biztosító, műszaki és jogi szabályozás,
- a naprakész ingatlan-nyilvántartási adatok,
- az egységes digitális térképi GIS szabványok,
- a standard informatikai megoldások, továbbá
- a szélessávú adatátviteli hálózat.

A nyilvántartás kialakításának lépései:

- a feltételek vizsgálata,
- a szabályozás alapelveinek tisztázása,
- a jogi szabályozás,
- a műszaki szabványok kidolgozása,
- az egységes felületet nyújtó szakági ASP (Application Service Provider) felállítása,
- az on-line kapcsolat kialakítása a földhivatali rendszerrel,
- az adatokhoz való hozzáférést segítő térinformatikai disztribúciós rendszer kialakítása.

Az egységes közműnyilvántartás rendszer működési elve:

- az alapnyilvántartásokat a közmű-üzemeltetők vezetik (részletes nyilvántartás, amely az üzemeltetés fenntartás adatait is tartalmazza);
- a központi (egységes) közműnyilvántartás adatait szolgáltató szakterületi ASP nem tárol adatokat, azokat a lekérdezés alkalmával a szolgáltató erre a célra az egységes szabványnak megfelelően kialakított szerverén éri el (csak a szükséges adatokat veszi át, amelyek még nem sértik a szolgáltatók üzleti érdekeit);
- a szolgáltatás térképi alapját, részben a földhivatali digitális alaptérkép, részben az önkormányzati műszaki alaptérkép adja,

ezen digitális állományok akárcsak a közmű-üzemeltetők nyilvántartásai, az illetékes szervezetek erre a célra kialakított szerverein szabványos felületek segítségével éri el a szolgáltató rendszer;

- a közmű-üzemeltetők nem csak adatszolgáltatók, hanem a társközművek és az alaptérképek vonatkozásában felhasználók is.

4. A szabályozás tárgya és az egységes közműnyilvántartás alapvető jellemzői

- Az egységes közműnyilvántartás rendszerének kialakítása törvényi szintű szabályozást igényel.
- A szabályozás tárgya kizárólag a közművek egységes nyilvántartása kell, hogy legyen. A szabályozásban azonban utalni kell az egyéb nyomvonalas létesítmények (út, vasút, árvízvédelmi művek, létesítmények) nyilvántartásaival való interoperabilis kapcsolat szükségességére, mindemellett a közműveket szakáganként definiálni és felsorolásszerűen nevesíteni is szükséges.
- A közműszolgáltatás engedélyhez kötött tevékenység, így minden közműszolgáltatónak hatósági engedéllyel kell rendelkeznie. Az engedélyező hatóságot a jogszabályban a közművek felsorolásánál kell nevesíteni. Ezen felül a szabályozásban a nyilvántartás minimális műszaki feltételeit is rögzíteni kell.
- A közműnyilvántartás térképi alapjául a BEVET, KÜVET program keretében elkészített digitális ingatlan-nyilvántartási térképek szolgáljanak. Ezen ingatlan-nyilvántartási alaptérképeket azonban ki kell egészíteni egy olyan hozzáadott műszaki tartalommal, amelynek alapjául a közműnyilvántartásról szóló 3/1979. (Ép.Ért.11.) ÉVM utasítás szolgál (annak ellenére, hogy 2008. december 31-én hatályát veszítette). Az így elkészített alaptérkép megnevezését tekintve a műszaki alaptérkép, amely EOVS rendszerű és tartalmaznia kell az építési tömbök (közterületek) tényleges természetbeni határvonalát is.
- A jelenlegi gyakorlattal ellentétben az egységes közműnyilvántartás esetében nem szabad különbséget tenni külterület és belterület között, a nyilvántartásnak a település közigazgatási határát kell figyelembe venni.

- A tervezett közműnyilvántartási rendszernek nem célja a legrészletesebb tervezői információigények kielégítése, a szabályozásnak viszont deklarálnia kell az adatok pontosságáért és naprakészségéért történő jótállást, valamint az egyértelmű jogi felelősséget.

Az egységes közműnyilvántartás létrehozásának célja egy szolgáltatás-típusú alkalmazás fejlesztése, amely a már meglévő rendszerek adatainak integrálásával biztosítja az információt a felhasználók számára. Kialakításának ilyen formája kevesebb központi támogatást igényel, a fenntartás költsége pedig lényegesen kevesebb ahhoz képest, mintha a szeparált adatbázisok egy centrális adatbázisba való migrálása képezné az alkalmazás alapját. A szolgáltatók által vezetett rendszerek fenntartási és üzemeltetési költsége töredéke egy központilag kialakított rendszernek, hiszen nem kell egy központi szerverparkot és adatbázist fenntartani, és nincs szükség az adatok migrációjára sem.

5. Elvárt eredmények

Az egységes közműnyilvántartás megvalósulása hatékonyság növelő, amely az erőforrások jobb kihasználását teszi lehetővé. Javítja a nemzeti versenyképességet és a közigazgatás minőségét, így csökkenti a bürokráciát, ami szintén az erőforrások hatékonyabb felhasználását eredményezi, és közvetett költségmegtakarítással is jár. A bürokrácia és az ügyintézés átalakításával a felhasználók időt takarítanak meg, amely munkavégzésre fordítva a bruttó nemzeti össztermék mértékét növeli hosszú távon, és ezúton is csökkenti a kiszolgáló apparátus létszámigényét. Az egységes közműnyilvántartás kialakítása az erőforrás megtakarítás mellett magasabb szintű együttműködést jelent, és a meglévő kompetenciák közös felhasználását, amely együttesen eredményezi a hatékonyság növekedését, ezáltal a költségek csökkenését. A szakhatósági engedélyezési folyamatokhoz szükséges információszolgáltatás egyszerűsödése eredményeként a nagyberuházások előkészítési ideje rövidül, amely idő- és költség megtakarítást jelent mind a beruházó, mind a szakhatóságok számára, így hosszú távon a nagyberuházások számának növekedése várható.

Az egységes közműnyilvántartás rendszere javítja az állampolgárok és az állam, valamint a szakági közműnyilvántartók közötti kapcsola-

tokat, és lehetővé teszi a felhasználók számára az átláthatóbb ügyintézését. A társadalom széles rétegei számára hozzáférhető egységes közműnyilvántartás adatok elősegítik az információs társadalom erősödését, az információ-kultúra növekedését és fejlődését Magyarországon.

Összefoglalás

A területfejlesztés és térinformatika kapcsolatát bemutató előadásomban két témakört ragadtam ki, a területi információs rendszer (TeIR) szabályozási háttérét, céljait, működésének elvei és az egységes digitális közműnyilvántartás programját, céljait. A területi politika a területfejlesztés intézményrendszerének részeként avatkozik be a területi folyamatokba, csak akkor lehet eredményes, ha megismeri a gazdasági, társadalmi folyamatokat, ismeri a környezet állapotát, tisztában van a természeti és kulturális örökségünkkel, így célkitűzéseit, döntéseit, annak ismeretében határozza meg. Ennek érdekében fogadta el a Kormány 2007-ben a területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerről és a kötelező adatközlés szabályairól szóló rendeletét. Célja ezzel az volt, hogy a központi, területi és helyi államigazgatási szervek, más jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, valamint természetes személyek számára lehetőséget biztosítson az ország népességének, gazdaságának, épített, táji és természeti környezete állapotának, területi jellemzőinek megismerésére, változásainak figyelemmel kísérésére, európai uniós összehasonlítására, valamint a területi tervek (fejlesztés, rendezés) adatokkal való ellátására.

A TeIR térinformatikai alapú egységes rendszer, amely országosan egységes szerkezetű adatbázissal rendelkezik, és biztosítja az adatok hozzáféréséhez és feldolgozásához szükséges internetes informatikai szolgáltatásokat. Térítésmentesen mindenki számára elérhetővé teszi a területfejlesztési és területrendezési tevékenységhez kapcsolódó legfontosabb dokumentumokat, szakmai jogszabályokat, irányelveket, valamint a rendszer meta-adatbázisát és az alapadatokat a TÉRPORT-on keresztül.

Az egységes közműnyilvántartás programjának célja: egy új szemléletű, a kor gazdasági folyamataihoz, technikai lehetőségeihez, a közigazgatás változó struktúrájához alkalmazkodó szabályozási rendszer, valamint a nyilvántartás érintettjei közös érdekét szolgáló szabványosítá-

si, ösztönzési és ellenőrzési rendszer kialakítása. Az egységes közműnyilvántartás, az állami és az önkormányzati igazgatási feladatok támogatását szolgálja és programja kiterjed a digitális köz-műadat-szolgáltatás szabályozására, a nyilvántartások (tér)informatikai rendszerei közötti interoperabilitás biztosítására, a közműnyilvántartások tartalmának egységesítésére, illetve a hozzáférés, jogosultságok szabályozására.

Az egységes közműnyilvántartás célja egy olyan, osztott relációs adatbázisokon megvalósuló internetes lekérdezési rendszer kialakítása, ahol a nyilvántartási folyamatban résztvevő összes adatgazda saját nyilvántartást vezet és egy jól definiált struktúrájú interfész felületen biztosít ebből – meghatározott jogosultságok szerinti – hozzáférést a felhasználók (önkormányzatok, más közműszolgáltatók, építésügyi hatóságok, lakosság, stb.) számára.

A szolgáltatás térképi alapját, részben a földhivatali digitális alaptérkép, részben az önkormányzati műszaki alaptérkép adja, és az egyes szervezetek erre a célra kialakított szerverein, szabványos felületek segítségével éri el a szolgáltató rendszer. Az alapnyilvántartásokat a köz-mű-üzemeltetők vezetik (részletes nyilvántartás), mely az üzemeltetés fenntartás adatait is tartalmazza. A központi (egységes) közműnyilvántartás adatait szolgáltató szakterületi ASP nem tárol adatokat, azokat a lekérdezés alkalmával a

szolgáltató erre a célra az egységes szabványnak megfelelően kialakított szerverén éri el és csak a szükséges adatokat veszi át, amelyek még nem sértik a szolgáltatók üzleti érdekeit.

Regional development and GIS

Szücs, M.

Summary

An order concerning the regional development and regional planning and the rules of the compulsory data providing was accepted by the Hungarian Government in 2007. Its goal was to build a unified GIS with standardized database structure. It provides availability to the data and their usage in regional planning.

The primary goal of the creation of the digital infrastructure register was to build an internet-based query system. In this system all data providers provide a register and make it available for the users; namely local municipalities, other communal services, construction authorities and the people. The base of this service is partly the digital cadaster and partly the technical base map of the municipalities. The central service unit does not store any data but query them from the providers, filter them with respect of the query and the business interest of the original data providers.

MFTTT FELHÍVÁS

Tisztelt Tagtársak!

A Geodézia és Kartográfia
132 oldalas jubileumi különszáma
1000,- Ft+ÁFA áron
a Társaság titkárságán
– előzetes egyeztetés alapján –
megvásárolható.

Érdeklődni
Kenderes Dóra
ügyvezető titkárnál lehet.

Telefon: 201-86-42,
e-mail: mail.mfttt@mtesz.hu.